

UNITAT DOCENT PARC TAULÍ**6 crèdits****FARMACOLOGIA CLÍNICA - CURS 2025-2026**

Lliçons teòriques: 28 hores

Facultat de Medicina, Grau de Medicina

Seminars de casos clínics: 34 hores (10 sessions de 3 h i 2 sessions de 2 h)

Dates: Febrer 2026 a Juny 2026

Pràctiques clíniques de simulació avançada: 5 hores (1 sessió de 2 h i 1 de 3h)

Aquesta és la Guia Docent específica de l'assignatura per a la Unitat Docent Parc Taulí per al curs 2025-2026. Recomanem consultar també la guia docent de l'assignatura de Farmacologia Clínica de la UAB, i les instruccions generals vigents que apliquin a la docència a la Unitat Docent.

PROFESSORAT

- Antoni Vallano Ferraz* antoni.vallano@uab.cat; avallano@catsalut.cat
- Maria Queralt Gorgas Torner mariaqueralt.gorgas@uab.cat
- Juan Manuel Fontanet Sacristan jm.fontanet@catsalut.cat
- Manuela González mgonzlezn@tauli.cat
- Susana Redondo sredondo@tauli.cat
- Noelia Paco npaco@catsalut.cat
- Pere Agustín pereagustin@catsalut.cat

*Responsable de l'assignatura. **Contacte preferentment per correu.****OBJECTIUS I CONTINGUT DE L'ASSIGNATURA**

- L'assignatura es programa al cinquè curs del Grau de Medicina, quan ja s'han assolit coneixements de patologia general i de l'etiologia, la clínica i el diagnòstic de les principals malalties i síndromes. L'alumne ja té un coneixement dels principis de farmacologia general i coneix els grans grups de medicaments, el seu mecanisme d'acció i els principals efectes desitjats i indesitjats.
- Els objectius formatius de l'assignatura consisteixen en proporcionar els elements per aprendre a seleccionar el tractament més adequat per a cada malalt individual mitjançant un procés raonat que suposa valorar l'eficàcia, la toxicitat, la conveniència i el cost de cada opció disponible. Addicionalment, es pretén donar a conèixer la dinàmica dels medicaments a la societat, des de la recerca de noves molècules fins a l'aprovació per part de les autoritats sanitàries i la farmacovigilància després de la comercialització, així com proporcionar els elements necessaris per poder valorar críticament la informació sobre els nous medicaments que es van comercialitzant.
- Els coneixements teòrics es complementen amb activitats pràctiques sobre selecció de tractaments en malalts amb patologies freqüents, avaluació crítica d'informació sobre nous medicaments, i identificació i valoració de sospites de reaccions adverses a medicaments en malalts concrets.
- Competències, resultats d'aprenentatge i competències transversals-> Consultar guia docent UAB.

Continguts: blocs de matèria

- Farmacologia clínica general. Els medicaments d'ús humà. Fonts d'informació.
- Mètodes d'investigació de nous medicaments. L'assaig clínic. Aspectes metodològics i ètics. Avaluació dels efectes dels medicaments. Reaccions adverses i interaccions.
- Ús de medicaments en poblacions especials (embaràs, infància i vellesa; insuficiència renal i cardíaca).
- Farmacologia social. Principis de farmacoeconomia.
- Farmacologia clínica especial – Terapèutica en les patologies més freqüents en atenció primària.

PROGRAMA ESPECÍFIC

Classes teòriques: Part general

T1: Introducció a la farmacologia clínica i terapèutica. Els medicaments d'ús humà.
T2: Fonts d'informació en farmacologia clínica.
T3: Desenvolupament de medicaments: aspectes científics, metodològics, bioètics i legals. Efecte placebo.
T4: Assaig clínic de medicaments i les seves bases metodològiques (1).
T5: Assaig clínic de medicaments i les seves bases metodològiques (2).
T6: Farmacocinètica clínica i ajust de la dosi. Avaluació de l'acció i efecte dels medicaments.
T7: Interaccions farmacològiques d'interès clínic. Interaccions medicaments-altres compostos.
T8: Reaccions adverses de medicaments i farmacovigilància.
T9: Farmacoepidemiologia.
T10: Ús de medicaments en el sistema de salut i les seves implicacions econòmiques.
T11: Abús i dependències de medicaments i drogues.
T12: Farmacologia clínica de l'embaràs i la infància.
T13: Farmacologia clínica de la vellesa.
T14: Farmacologia clínica de la insuficiència renal, hepàtica i d'altres processos patològics.
T15: Farmacogenètica.
T16: Bones pràctiques de prescripció de medicaments. Regulació legal de la prescripció i tipus de prescripcions: receptes i ordres mèdiques. Copagament.

Classes teòriques: Part específica

T17: Introducció a l'ús racional d'antibiòtics.
T18: Terapèutica cardiovascular.
T19: Terapèutica de les patologies psiquiàtriques.
T20: Introducció al tractament del dolor.
T21: Terapèutica en patologia respiratòria.
T22: Terapèutica en patologia digestiva.
T23: Terapèutica en patologia gènito-urinària.
T24: Regulació de la fertilitat
T25: Terapèutica en patologia osteoarticular.
T26: El malalt oncològic en atenció primària.
T27: Principis de selecció i utilització apropiada dels medicaments en malalts d'edat avançada.
T28: Repàs de l'assignatura i conclusions.

Seminaris de casos clínics: Part general

SCC 1: Assaig clínic de medicaments i les seves bases metodològiques. Efecte placebo. (3 h).
SCC 2: El procés de la selecció dels medicaments. (3 h)
SCC 3: Fonts d'informació en Farmacologia Clínica. (2 h).
SCC 4: Medicines alternatives (2 hores)
SCC 5: Prescripció de medicaments i sistema de salut. Publicitat, mitjans de comunicació. (3h)
SCC 6: Reaccions adverses de medicaments i farmacovigilància. (3 h).

Seminaris de casos clínics: Part específica

SCC 7: Antibiótics (infecció urinària i pneumònia). (3 hores)
SCC 8: Cardiovascular (3 hores)
SCC 9: Respiratori (3 hores)
SCC 10: Diabetis (3 hores)
SCC 11: Malalties psiquiàtriques i demències (3 hores)
SCC 12: Dolor (3 hores)

Pràctiques de simulació clínica avançada

PSCA 1: Prescripció de medicaments i informació al pacient. Administració i instruccions d'administració. Ajustament de dosis. (2 h)
PSCA 2: Anamnesi farmacològica i valoració de l'adherència al tractament. Revisió del pla de medicació i l'assoliment d'objectius terapèutics. Conciliació i desprescripció de medicació. (3 h)

Tutories: En qualsevol moment podeu contactar els professors via correu electrònic per a concertar dia i hora per a fer tutories específiques dels temes impartits.

METODOLOGIA I MODALITAT DOCENT

Metodologia

TREBALL AUTÒNOM (50% total= 75 hores):

Lectura comprensiva de textos i articles, estudi i realització d'esquemes, resum i assimilació conceptual dels continguts. Preparació prèvia dels seminaris de casos clínics, amb lectura dels materials preparatoris i, quan s'escaigui (segons el que estableixi cada unitat docent) elaboració de les presentacions i lliuraments de treballs.

TIPOLOGIES DOCENTS DIRIGIDES:

Teoria (28 hores docents)

Es faran sessions magistrals amb exposició de temari. La durada de les sessions serà de 55 a 60 minuts. Les classes teòriques s'impartiran de manera presencial i es fomentarà la participació activa a través de preguntes i discussió. Les presentacions utilitzades a classe es posaran a disposició de l'alumnat al campus virtual, tot i que no es garantirà la disponibilitat de gravacions o de tot el contingut explicat oralment. L'assistència no és obligatòria però és altament recomanada.

Seminaris de casos clínics (10 sessions de 3 hores, 2 sessions de 2 hores -> 34 hores docents).

Els alumnes, en grups de 20 alumnes, discutiran supòsits clínics tipus, sota la direcció d'un tutor. La majoria dels seminaris caldrà preparar-los amb antelació, ja que es plantegen a partir d'una història clínica o material que l'alumne haurà de conèixer prèviament al seminari, i que estarà disponible al campus virtual. La resolució del seminari requerirà una reflexió individual i una posta en comú per tal de treballar competències transversals. En els seminaris de grups terapèutics concrets caldrà conèixer amb antelació les característiques dels seus fàrmacs principals, per a la seva aplicació en casos o per a obtenir una visió de conjunt de les aproximacions a un tipus de patologia. Els seminaris de casos clínics són obligatoris, formen part de l'avaluació continuada i es consideren matèria d'avaluació tant en la seva vessant pràctica com teòrica. L'assistència als seminaris de casos clínics és obligatòria i es farà una avaluació específica.

Pràctiques de simulació clínica avançada (2 sessions, de 2 hores i 3 hores -> 5 hores docents).

Els alumnes, en grups de mida màxima de 12, hauran de resoldre situacions simulades en condicions de pràctica clínica habitual. Es pot requerir preparació prèvia amb visualització de materials sobre les competències a assolir. Amb la presència de 2 professors, es farà una presentació prèvia, un escenari simulat i una reflexió sobre les competències aplicades i el desenvolupament de la pràctica observada.

Avaluació (5% total= 8 hores)

Per la part teòrica es faran 2 exàmens parcials i 1 examen de recuperació, per tant hi ha dues ocasions per a poder superar la part teòrica.

Per la part pràctica es farà avaluació continuada dels seminaris, amb metodologia d'avaluació variable segons la matèria i a criteri de cada professor. Els professors explicaran la metodologia d'avaluació a l'inici de cada seminari. S'avaluarà l'assistència, que haurà d'assolir un mínim del 80% de les hores previstes. Els seminaris poden incloure avaluació oral, escrita, participativa o mitjançant rúbriques, a criteri del professorat responsable de cada sessió.

La pràctica de simulació clínica avançada serà d'assistència obligatòria però no se'n farà una avaluació específica.

Accés al campus virtual

Tots els materials docents (diapositives de les classes, casos clínics per als seminaris, bibliografia complementària), així com els anuncis i comunicacions oficials relacionats amb l'assignatura, es publicaran al Campus Virtual de la UAB. L'estudiant ha de consultar-lo regularment, ja que serà el canal principal de comunicació entre el professorat i l'alumnat. No es garanteix l'enviament individualitzat

d'anuncis ni correus electrònics, per la qual cosa és responsabilitat de l'estudiant mantenir-se informat a través d'aquesta plataforma.

PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ

Avaluació teòrica

- Es faran proves objectives de resposta múltiple (test) amb 5 opcions i una sola resposta correcta, on els errors descompten 0,20.
- Es farà un **primer parcial que inclourà la matèria de les lliçons teòriques i continguts dels seminaris de la part general** de l'assignatura. Els alumnes que al primer parcial hagin tret una nota igual o superior a 5,0 sobre 10,0, es consideraran alliberats d'aquests temes.
- Es farà un **segon parcial que inclourà la matèria de les lliçons teòriques i continguts dels seminaris de la part específica**. Els alumnes que al segon parcial hagin tret una nota igual o superior a 5,0 sobre 10,0, es consideraran alliberats d'aquests temes.

Es farà una única **prova de recuperació** que inclourà la matèria de les totes les lliçons teòriques i seminaris, separades en dues parts. El detall de quines lliçons i seminaris s'avaluaran a cada prova es comunicarà mitjançant el campus virtual. **Les preguntes de les proves avaluadores de la part teòrica poden fer referència tant a les classes teòriques com als continguts de matèria impartida als seminaris.**

Avaluació pràctica

En tots els seminaris es farà una avaluació sobre 10 punts, i la mitjana ponderada d'aquestes avaluacions serà el resultat de l'avaluació pràctica. A l'inici del seminari s'indicarà la modalitat de l'avaluació. Es registrarà l'assistència i es farà una avaluació continuada de competències assolides. Els continguts i la informació de caire teòric impartida als seminaris s'avaluarà en les proves teòriques. La manca d'assistència injustificada puntuarà "0" punts per a aquell seminari.

L'avaluació podrà ser de la preparació, participació i aportació a les lliçons pràctiques, emprant una rubrica, o bé una breu avaluació escrita (pregunta o preguntes curtes o de tipus test) en acabar el seminari, o bé el resultat de proves interactives individuals o per grups, depenent del tipus de seminari i a criteri del docent que els imparteixi.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- **L'avaluació consta de tres parts independents: dues parts parcials teòriques amb un pes de 35% cadascuna i una part pràctica amb un pes de 30%.**
- **Per a totes les avaluacions, el criteri de superació de la prova és una puntuació = > 5,0/10,0.**
- **Puntuacions < 5,0 en qualsevol de les tres parts avaluades no podran fer mitjana amb altres:**
 - A l'examen de **recuperació**, els alumnes que hagin alliberat el primer parcial podran optar per examinar-se únicament de les preguntes sobre la matèria corresponent al segon parcial, i els que hagin alliberat el segon parcial podran optar per examinar-se únicament de les preguntes sobre la matèria corresponent al primer parcial.
 - Els alumnes que no hagin superat cap de les parts parcials hauran de fer l'examen de recuperació complet.
 - **Els alumnes que fan la recuperació, han d'assolir una nota mínima de 4 en cada una de les dues parts (primer i segon parcial de recuperació) de l'examen per a poder fer la nota mitjana global, i a més tenir una nota igual o superior a 5,0 sobre 10,0 en el global de la prova (primer i segon parcial) per superar l'assignatura.**
 - **L'assistència a un mínim del 80% dels seminaris de casos clínics (> 27 hores) i a les dues PCSA és un requisit per a superar la part pràctica, i per tant per a poder superar l'assignatura.**

- No es podrà accedir a l'examen de recuperació en cas d'absència injustificada a més d'un 20% de les hores docents dels seminaris. No es faran excepcions a aquest respecte, pel que es recomana considerar-ho en el moment de la matrícula.
- No es podran guardar notes teòriques ni pràctiques d'un any per al següent.

5. EXAMENS

CALENDARI

Primer parcial: 13/04/2026 16:00h
Segon parcial: 18/06/2026 16:00h
Recuperació: 03/07/2026 15:00h

PUBLICACIÓ DE QUALIFICACIONS

Tant les qualificacions provisionals com les definitives es publicaran al Campus virtual, junt amb les dates i procediments de revisió de les proves.

LLOC I DATA DE REVISIÓ

A concertar, caldrà fer sol·licitud de dia i hora per email amb el professor responsable de l'assignatura.

FONTS D'INFORMACIÓ RECOMANADES

Recursos d'Internet

- Guia de la Buena Prescripción: <https://www.paho.org/hq/dmdocuments/2012/Guia-de-la-buenaprescripcion-OMS.pdf>
- Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios
<https://www.aemps.gob.es>
- Accés a la fitxa tècnica dels medicaments aprovats a l'Estat:
 - <https://cima.aemps.es/cima/publico/home.html>
- Informes de posicionamiento terapéutico (IPT):
 - <https://www.aemps.gob.es/medicamentos-deuso-humano/informes-de-posicionamiento-terapeutico/>
 - Alertes de seguretat, Legislació, Assaigs clínics...
- European Medicines Agency (EMA) <https://www.ema.europa.eu/en>
 - Accés a la informació dels fàrmacs aprovats a Europa (EPAR)
- Servei Català de la Salut (CatSalut): Informes de fàrmacs:
<http://catsalut.gencat.cat/ca/proveidors-professionals/farmacia-medicaments/programaharmonitzacio-farmacoterapeutica/informes-avaluacio-acords-medicaments-harmonitzats/>
- Institut Català de la Salut: Atenció primària basada en l'evidència:
<http://www.ics.gencat.cat/3clics/main.php>
- Interactive Clinical Pharmacology: <https://www.icp.org.nz/>
- Guia de la Bona Prescripció: <http://www.icf.uab.es/universidad/gbp/catala/gbpc.pdf>
- Eines de la Clínica Mayo per la presa de decisions compartides amb els pacients:
<https://carethatfits.org/>
- Guia Terapèutica en atención primaria (SEMFyC) (<http://guiaterapeutica.net/>)
- Drugs.com:
 - Comprovador d'interaccions farmacològiques: https://www.drugs.com/drug_interactions.html
 - Informació general per a pacients i professionals sobre medicaments als EEUU:
<https://www.drugs.com/>
- • Vademecum (informació comercial sobre medicaments comercialitzats):
<http://www.vademecum.es/>

Bibliografia de consulta

- Ritter JM, Flower RJ, Henderson G, Loke YK, MacEwan D (eds.). Rang y Dale. Farmacología, 10ª ed. Barcelona: Elsevier; 2024. ISBN: 978-84-1382-690-5 (tapa blanda), ISBN: 978-84-1382-757-5 (eBook)
- Lorenzo Fernández P, Moreno González A, et al. Velázquez. Farmacología Básica y Clínica; 20ª ed, Madrid: Editorial Médica Panamericana; 2025. ISBN: 978-84-1106-448-4 (edició en paper) ISBN: 978-84-1106-449-1 (edició digital)
- Flórez Beledo J, Avendaño C, Mediavilla A. Farmacología Humana. 7ª ed. Barcelona: Elsevier; 2025. ISBN: 978-84-1382-765-0. (tapa dura).
- Golan D. Principios de farmacología: bases fisiopatológicas del tratamiento farmacológico. 4ª ed. Wolters Kluwer; 2017. ISBN: 978-84-16781-00-3 (edició en paper).
- Pontes C, Torres F, Rios J. Capítulo 9: Nuevos diseños en investigación clínica. Pag: 244-268. En: Dal-Re, R; Carné, X; Gracia, D (Eds): Luces y sombras en la investigación clínica. Editorial Triacastela - Fundació Víctor Grífols i Lucas, Madrid, 2013.
<https://www.fundaciogrifols.org/documents/4438882/4449156/cap9.pdf>
- Baños JE, Farré M. Principios de Farmacología Clínica, Masson, Barcelona, 2002.